

כל ערל לא יאכל בו¹ וכל בן נכר לא יאכל בו² בו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ומרור – ‘Anyone uncircumcised may not eat it, and any strange son may not eat it’; he may not eat it, but he eats *Matzoh* and *Moror*

OVERVIEW

טמא ושהיה בדרך a פסוק to teach us that a בן נכר who also does not eat the מצה and nevertheless is required to eat מצה. Our תוספות discusses the necessity for a פסוק to teach us the דין of אכילת מצה by a בן נכר.

תוספות asks:

תימה גבי בן נכר³ שהוא מומר⁴ אמאי איצטריך קרא⁵ פשיטא שחייב לאכול מצה -
It is astounding! Why do we need a פסוק by a בן נכר, who is an apostate (מומר),
that he is required to eat מצה; it is obvious that he is obligated to eat מצה -
דהא חייב בכל מצות האמורות בתורה -

For a מומר is obligated in all the מצות which are written in the תורה –

תוספות anticipates a possible solution:

ואי קמשמע לן דמצי אכיל מצה אף על גב דאסור בפסח -
And if you will say that the פסוק (בו) teaches us that the מומר is permitted to eat מצה, even though he is prohibited from eating the פסח –

תוספות rejects this solution:

הא נמי פשיטא דאטו מצה קדושה אית בה⁶ -
But this too is obvious, for does מצה possess any holiness (קדושה) that may cause us to think that he cannot eat it?! It is obvious than a מומר may eat מצה. The question remains why a פסוק is necessary regarding מצה by a מומר.

תוספות answers:

ויש לומר דאיצטריך להיכא דנשחט הפסח כשהיה מומר⁷ ועשה תשובה -

¹ שמות (בא) יב,מח.

² שם יב,מג.

³ See ‘Thinking it over’.

⁴ See footnote # 2) who states שבשמים לאביו שנתנכרו מעשיו (and converted) (ר"ל) תומ"צ observe.

⁵ The word בו in the פסוק of לא יאכל בו teaches that בו (in the פסח) he is אינו אוכל, but he is מצה אוכל.

⁶ See תוס' ר"פ that even a גוי may eat מצה (and certainly a מומר).

⁷ The מומר was among the מנויים (those that were ‘counted’/included) in this פ"פ.

And one can say; that the קרבן פסח of בו is necessary in a case where the פסח was נשחט while he was a מומר, and he did תשובה right afterwards⁸ -

דאף על גב דלא אכיל בפסח דאין נאכל אלא למנויו⁹ מכל מקום חייב¹⁰ לאכול מצה ומרור:
So even though the קרבן פסח is eaten only to those who were 'counted' on it, nevertheless the מומר is obligated to eat מצה ומרור.

SUMMARY

A מומר who was a מנוי on a ק"פ and did תשובה after the קרבן פסח was נשחט is nevertheless אסור to eat from this ק"פ, but is obligated to eat מצה ומרור.

THINKING IT OVER

1. Is תוספות question¹¹ only regarding a מומר or is it regarding an ערל as well?¹²

2. ר"י stated that without the פסוק of תאכלו מצות we would have thought that a מומר who cannot eat the ק"פ, is not obligated to eat מצה. It is evident that without a פסוק there is a סברה that אכילת מצה is dependent on ק"פ; what therefore is the תוספות question why we need a פסוק to be מחייב a מצה, since the סברה is that they are dependent on each other?!¹³

---

⁸ [Perhaps the reason תוספות mentions ועשה תשובה, for otherwise the חיוב אכילת מצה is only theoretical, since he is a מומר; however if עשה תשובה then the חיוב אכילת מצה is indeed practical.]

⁹ The מומר is not considered a מנוי (see footnote # 7) since he is forbidden to eat from the ק"פ.

¹⁰ See דבר שמואל who explains תוספות question and answer in this manner. תוספות knew that אכילת מצה can be dependent on פסח (see 'Thinking it over' # 2.). However, תוספות maintains that there is a חיוב for the מומר to (do תשובה and) bring the ק"פ, therefore there is the חיוב to eat מצה (perhaps even if he does not do תשובה, since he is מחויב in the ק"פ). תוספות answers that since בשעת שחיטת הפסח he was a מומר and is not המנוין, so now it is not possible for him to eat the פסח (just like an ערל), therefore (since אכילת מצה is תלוי on פסח) he should be exempt from אכילת מצה. The word בו teaches that nevertheless he is מחויב באכילת מצה. ועצ"ע. [תוספות mentions a case where the מומר was המנוין (even though seemingly תוספות can mention a case where he did not bring the פסח) because the תורה wants to teach us (primarily) that the מומר cannot eat the פסח even if he is from the מנוין; the דרשה of בו teaches that (even) in this case he still must eat the מצה.]

¹¹ See footnote # 3.

¹² See דבר שמואל.

¹³ See שפת אמת (and footnote # 10).